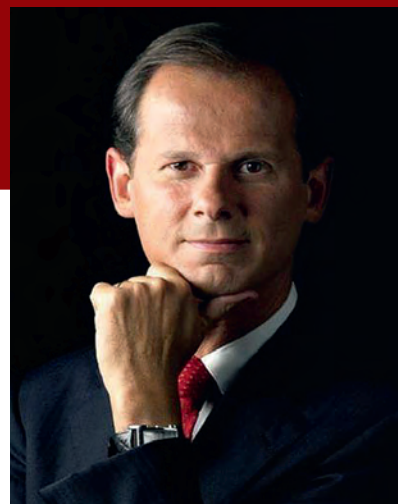

J. R. DOS SANTOS

A mesélés az igazság felfedésének eszköze

Interjú José Rodrigues dos Santossal, a világhírű portugál íróval, aki új műfajt teremtett a tudományos krimik világában

A Salamon kulcsa a hetedik magyarul megjelenő könyve, ebben ugyanazt a témát boncolgatja, mint a nagy sikerű Isteni formulában. Lebilincselően izgalmas történetbe ágyazva, a korábbi regényekből jól ismert Tomás Noronha professzor történetén keresztül tárja elénk a tudat, az anyag és a valóság birodalmán túlmutató összefüggéseket, a végső talányt, hogy van-e élet a halál után? Mióta és miért foglalkoztatja ez a sok tudományos vitát is kiváltó kérdéskör?

Néhány évvel ezelőtt fogott meg a kérdés: mi történik, miután meghalunk? A különböző egyházak válaszai nem érdekeltek, a tudomány válasza viszont annál inkább. Kutatni kezdtem a témában, így találtam rá a halálközeli élmény jelenségére. A szívleállást túlélő betegek tizenöt százaléka, amikor visszanyeri eszméletét, arról számol be, hogy a testüket maguk mögött hagyva, a plafonon keresztül egy alagútba jutottak, és az alagút végén fényt láttak. A fényből valaki, angyal vagy eltávozott családtag üdvözölte őket, látták az életüket leperegni a szemük előtt, miután aki az imént üdvözölte őket, azt mondja: „Menj vissza, a te időd még nem jött el”, amikor is az élmény véget ért, és visszatértek a testükbe. Az orvosok egyetértenek, hogy ezek a betegek valószínűleg gondolják ezeket az élményeket. Engem az érdekel, mit is jelenthet. Vajon valóban van lelkünknél, ami képes elhagyni a testet? Vagy hallucináció az egész? Valójában mi történik a halálközeli élmények alatt?

A Salamon kulcsa tudományos témája a kvantumfizika, amelyet nem könnyű közérthetően beágyazni a regény szövevényes, misztikus és olykor ezoterikus történetébe. A regény megírása előtt sok időt töltött a tudományos tézisek megismerésével?

Úgy hiszem, a kvantumfizika lehet a kulcs a halálközeli élmények megértéséhez. Én magam sok időt töltöttem a tanulmányozásával, miután egy kanadai fizikus rádobott a Bell-egyenlőtlenség metafizikai jelentőségére, például amikor Istennel vagy a halál utáni élet lehetőségével foglalkozunk. Számomra a dolog középpontjában a jól ismert két-eres fénykísérlet áll, amiről részletesen írok a *Salamon kulcsában* is. A jelenség, amit még Einstein sem tudott megmagyarázni, és ami máig

foglalkoztatja a tudósokat, talán a legtitokzatosabb tudományos probléma, amit még nem sikerült megfejteni. Világosan rámutat, hogy a tudat képes formálni a valóságot. Einstein ezt nem tudta elfogadni, egyszer azt mondta: „Nem tudom elhinni, hogy a Hold nem létezik, amikor nem nézi senki”, ugyanis ez az, amit a kétrés-kísérlet megmutat. Hogy Einstein kifejezését használjam, a valóság csak szellemkép, ami akkor önt valódi formát, amikor egy tudat megfigyeli. Amikor nincs tudatos megfigyelő, az egész nem is létezik – jobban mondván újra szellemképpé válik. Ennek a magyarázatnak komoly következményei lehetnek, a könyvem ezekkel foglalkozik.

Honnan ered az érdeklődése a tudomány iránt?

A tudomány az ember és természet dialógusa. Mi kérdéseket teszünk fel, mert a kísérletek lényegében kérdések, amikre a természet válaszol. Így a tudomány a természet teljesebb megértésének eszköze. Einstein úgy hitte, Isten és természet egy és ugyanaz. Amikor tehát a természettel beszélgetünk, Istent ismerjük meg jobban. Semmi sem lehet izgalmasabb, mint a természet és a valóság megismerése.

Két évvel ezelőtt jelen volt A végső titok című könyve budapesti bemutatóján. Akkor azt mondta, azért lett regényíró, hogy végre korlátok és kötöttségek nélkül megírhatta az igazat és nem csak a valódit. A kérdés persze az, hogy kinek az igazságát?

A történeteimet használom arra, hogy elmondjam az igazságot. Szerintem a mesélés az igazság felfedésének eszköze. A *per* című regényében például Kafka a bíróságok szörnyű hiányosságairól rántja le a leplet. Egy jó regény ennyi csak, igaz anélkül, hogy valószínű lenne. Én a regényeimben Jézus valódi kiletéről (*A végső titok*), a radikális iszlámról (*Isten haragja*), a gazdasági válság természetéről (*Az ördög keze*) vagy a halál utáni életről (*Salamon kulcsa*) írok.

Milyen benyomásokkal tért haza Magyarországról?

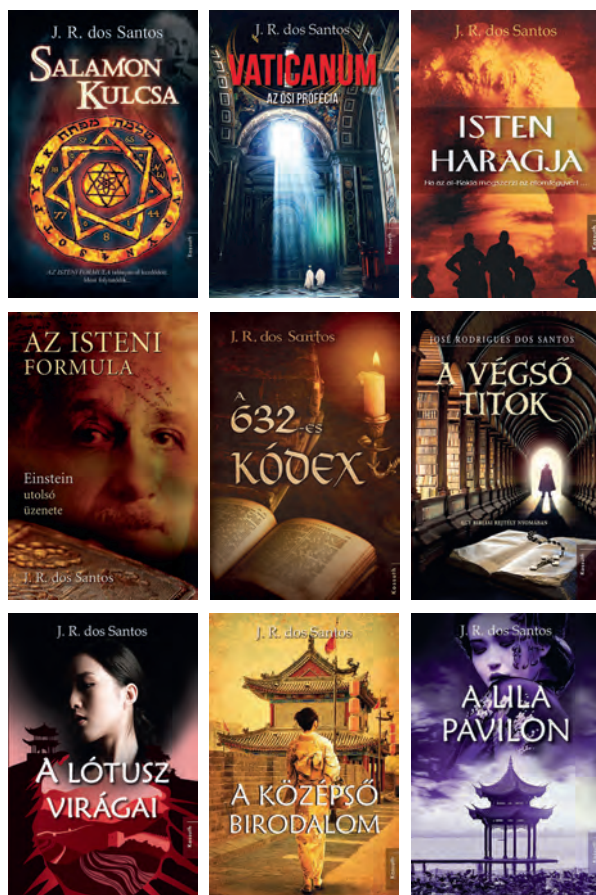
Nagyon megtetszett. Az emberek nagyon barátságosak, tájékozottak, és Budapest csodálatos város. Emlékszem, a könyvvásár után minden-

ki pálinkával kínált, udvariatlanság lett volna visszautasítani, úgyhogy a sokadik kör után szinte alig tudtam a lábamon maradni. Nagyon jól szórakoztam.

Vannak ismeretei arról, hogy milyen érdeklődésű emberek kedvelik a regényeit?

A könyveimben történeteket használok arra, hogy elmondjam az igazságot. A történet persze kitalált, de a központi talány nagyon is valódi. Agatha Christie regényeiben például az egész történet kitalált – nem csak a karakterek, de a megoldásra váró probléma is (ki ölt meg kit?) az író agyának szüleménye. Az én regényeimben viszont bár a szereplők, a szerelmi és titkosszolgálati történet-szálak kitaláltak, a téma maga valóságos. Képes a tudomány bizonyítani Isten létezését? Mi történik a halál után? Ki volt Jézus valójában? Az iszlám tényleg békés vallás? Mi van a gazdasági válság hátterében? Ezek a problémák valódiak, ahogy a regényekben felvetett válaszok is. Szeretek olyan dolgokra rávilágítani, amik ugyan nem forognak a közbeszédben (politikailag korrektek?), de nagyon is igazak. Mondhatjuk, hogy az igazság megszállottja vagyok, akármilyen fájó legyen is. Szóval hogy kik kedvelik a regényeimet? Azok, akik szeretnék megismerni az igazságot, de kellemesen szórakoznának is közben. Történeteket olvasva jól szórakozhatunk, és még a világról is megtudunk valamit. Ők olvassák a regényeimet: tanult emberek, akik még többet szeretnének tudni.

László Ágnes (2015)

ÉLETJEL

A Kaliforniai Űrmegfigyelő Központ álmos nyugalomát hirtelen különös jelsorok zavarják meg, amelyekből a tudósok egy távoli világ üzenetére következtetnek. Nem sokkal ez után érkezik a hír, hogy a Nyilas csillagkép felől egy űrhajó közeledik a Föld felé. A tudósok kiszámítják, hogy az űrhajó a Földtől mintegy ötszáz kilométerre fog elhaladni.

Nemzetközi összefogás kezdődik az idegenekkel való találkozás megszervezésére, amelybe a Santos-regények főhősét, Tomás Noronha professzort és egy magyar asztrobiológust, Bozóki Emesét is bevonják. A portugál kriptológus és a földönkívüli életformák tanulmányozására szakosodott magyar tudós botcsinálta űrhajósként két katona, egy asztrofizikus és egy kínai matematikus kíséretében indul a NASA űrsiklóján a világűrbe. Utazásuk során azonban nemcsak a rájuk váró ismeretlennel kell megküzdeniük, hanem az Oroszország által felküldött űrhajóval is – ugyanis az oroszok nem bíznak az idegenek békés szándékaiban.

A portugál író, José Rodrigues dos Santos regényében a talán a nem is olyan távoli jövő felé fordul: a mindvégig feszültséggel teli történetet a tudósok párbeszédei kísérik, melyek segítségével az olvasó megismerkedik a világegyetem, a Föld és az élet kialakulásának különböző elméleteivel, és azokkal a filozófiai, etikai kérdésekkel, amelyekkel egy idegen életformával való találkozás során az emberiség szembekerülne.

A távolból érkező űrhajó utasaival végül létrejön a találkozás, amely egy meglepő csavarral egészen másképpen alakul, mint ahogyan azt a jóhiszemű és bizakodó tudósok remélik. A történet meglepő lezárása a földi életre váró esetleges jövőt is, már-már profetikus módon, előrevetíti.